

uvid i pregled. Spretno povezujući značajke i osnovne odrednice razvoja povijesno–društvenoga konteksta, stvaraju jasnu i sustavnu sliku razvoja kulture i znanosti te isprepletenosti razvoja društva, školstva, politike itd. s filozofijskom i teološkom mišlju koja je u temeljima razvoja kulture Zapada. Istovremeno, uspješno izbjegavši stvaranje hijerarhije autora i problema, a navodeći najvažnije mislioce, njihova djela i misli, autori na zanimljiv način uspijevaju prikazati radanje i razvoj raznih tema i pitanja srednjovjekovne filozofije i teologije, od onih manje do onih više raspravljanih.

Treba ukratko dodati da se dodatno značenje ovoga djela za hrvatsko jezično područje nalazi u specifičnostima hrvatskoga prijevoda. Riječ je o navođenju latinskih stručnih termina s potrebnim objašnjenjima uz prijevod s talijanskoga jezika ili hrvatske terminologije uz latinsku terminologiju, kao i o prevodenju navođenih naslova djela na hrvatski jezik. Nedvojbeno je da je to koristan doprinos preciziranju filozofijske terminologije na hrvatskome području, ali i veliko bogatstvo za sve one koji se tek upoznaju s razvojem filozofije i teologije srednjega vijeka.

Ovo djelo predstavlja prijeko potreban priručnik svakomu stručnjaku na području filozofije i teologije i onima koji se to tek spremaju postati, kao poticaj i pomoć pri istraživanjima brojnih nezaobilaznih pitanja i teorijskih interesa srednjovjekovne filozofijske misli. K tome, nezamjenjiva je literatura puno širem krugu interesenata kao dobar prikaz raznih tema, autora i elemenata razvoja povijesno–kulturoloških dimenzija i elemenata u temeljima zapadne kulture.

Ivana Pavla Novina

Ivan Fuček, *Ispovjednik i pokornik (moralno–duhovni aspekti)*, Porečka i Pulska biskupija, Josip Turčinović d.o.o.–Pazin, Poreč — Pazin, 2014, 403 str.

Dugogodišnji profesor moralne teologije na Filozofsko–teološkome institutu Družbe Isusove u Zagrebu, a zatim na Papinskome sveučilištu Gregorijana u Rimu, isusovac Ivan Fuček objavio je knjigu pod gornjim naslovom na poticaj porečkoga i pulskoga biskupa Dražena Kutleše. Djelo je zapravo zbirka autorovih već objavljenih radova, namijenjeno ispovjednicima i ostalim vjernicima za lakše rješavanje težih moralnih pitanja. Knjiga se satoji od dvaju opsežnih dijelova.

Prvi dio nosi naslov *Neka konkretna pitanja i odgovori iz suvremenoga života* te sadrži Fučekovih 97 odgovora na razna moralna pitanja koja su mu postavljale mnoge osobe (godinama su objavljivani uglavnom u *Glasniku Srca Isusova i Marijina*). Na brojne teškoće savjesti pisac odgovara na temelju dugogodišnjega teološkog studija, profesorskih predavanja i svećeničkoga iskustva. Odgovarao je ne samo pojedinim osobama suočenim s raznolikim problemima njihove savjesti, nego i kao teolog na sudu za unutarnje područje Svete Stolice (Apostolska pokorničarna) i kao teolog Bioetičkoga centra Katoličkoga sveučilišta Italije. Pitanja su životna, a odgovori izravni i obrazloženi. »Čovjek se treba suočiti često i s teškim moralnim dilemama — što učiniti u konkretnoj situaciji, kako se ponašati, što odlučiti? Prema uzrastu, dobi i različitim životnim okolnostima postavljaju se pitanja, a odgovore nije uvijek lako naći« (iz predgovora D. Kutleše). Obradeni su moralno–duhovno vidici s područja vjere, bioetike, bračnoga morala, odgoja, života mladih, međuljudskih odnosa itd.

Drugi dio *Nešto o mladenačkom životu i o bračno-obiteljskom životu* obuhvaća nekoliko poglavlja iz autorova niza od deset knjiga pod zajedničkim naslovom *Moralno-duhovni život* (točnije, iz 4. sveska *Predbračna ljubav. Bračna ljubav* i 6. sveska *Roditelji. Djeca*) koje je u biblioteci »Sapientia cordis« tiskala izdavačka kuća »Verbum«, Split, 2002.–2010. Ovdje su obrađeni problemi mladenaštva i obiteljsko-bračnoga života u obliku stručno-znanstvenih članaka u kojima autor nastoji prikazati svu njihovu moralnu složenost. Fuček u svojoj uvodnoj napomeni piše: »Nauk se ne mijenja, način izlaganja traži sadašnje izričaje. Os i potka svega je Isus Krist... Jedan je Krist Gospodin, jedna je Crkva Katolička, jedan je nauk od apostola do pape Franje, jedan je Duh Sveti koji je vodio Isusa, koji živi i djeluje u srcu svakoga vjernika...«

Pisana djela praktičnoga karaktera uvijek privlače one koji žele osvijetliti i protumačiti vlastiti i tuđi životni hod, nailazeći na mnoge poteškoće. Ova korisna knjiga Ivana Fučeka pomoći će im svojom preglednošću i sustavnošću u traženju odgovora na njihova pitanja.

Marijan Steiner

Andrija Anišić, *Vjersko-moralna obnova braka i obitelji. Model opstanka i napretka naroda u djelima Ivana Antunovića*, Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, Subotica, 2013, 304 str.

Knjiga Andrije Anišića, svećenika Subotičke biskupije, zapravo je njegova doktorska disertacija koja se bavi bogatom pisanom baštinom naslovnoga biskupa Ivana Antunovića (Kunbaja, 1815.–Kalača, 1888.), velikoga duho-

vnog vode i narodnog preporoditelja bačkih Hrvata — Bunjevaca i Šokaca.

U svome magistarskom radu pod naslovom *Bračni i obiteljski moral u nekim djelima Ivana Antunovića — Bog s' čovikom na zemlji i Čovik s Bogom u svoji molba i prošnja*, autor je istražio što Ivan Antunović govori o bračnome i obiteljskome moralu u svojim dvama najvažnijim teološkim djelima, dok je u doktorskome radu uzeo u obzir sva relevantna Antunovićeva djela. Uočio je da Antunović inzistira na vjersko-moralnoj obnovi braka i obitelji jer su to temeljne ustanove društva i Crkve. Zato je temi disertacije dao sljedeći naslov: *Vjersko-moralna obnova braka i obitelji. Model opstanka i napretka naroda u djelima Ivana Antunovića*. Prvotna je nakana autora Anišića cjelovito istražiti bračni i obiteljski moral u djelima Ivana Antunovića i analizom pokazati da je Antunović gradio poseban model za vjersko-moralnu obnovu obitelji. Jednako tako, autor nastoji pokazati da je I. Antunović aktivnim djelovanjem kao svećenik i prosvjetitelj snažno utjecao ne samo na vjerski nego i na društveno-gospodarski život svojega naroda. Između ostalog, Antunovićevi suradnici i suvremenici s kojima je intenzivno surađivao bili su Josip Juraj Strossmayer, Juraj Dobrila, Franjo Rački i drugi.

Uz Uvod i Zaključak, knjiga ima četiri poglavlja. Tu je pogovor mons. Stjepana Beretića, katedralnoga župnika u Subotici, te izvadci iz recenzija prof. dr. Stjepana Balobana, ujedno i mentora u izradi doktorskoga rada te prof. dr. Vladimira Dugalića. Od izrazite je vrijednosti popis bibliografskih jedinica koji svojim jedinstvenim, cjelovitim i sustavnim prikazom predstavlja temelj za svaki daljnji znanstveno-istraživački rad vezan uz Ivana Antunovića. Donosi se najprije popis Antunovićevih radova: